

Vége a szocializmusnak

Sok maszek Volánt győz

Mások is panaszkodnak, s várják a főnököket, hátha mondanak valami biztatót. A Tisza Volán 1-es számú teherforgalmi üzemében, a Dorozsmai úton hétfőn reggel 6-kor munkásgyűlésre érkeznek az emberek. Most ezeknek az összejöveleteknek van szazonjuk. A téma ezúttal is az, vajon utcára kerülnek-e az emberek, mint mindenütt a környezetükben. Az átalakulásról ugyanis – ami a Volánnál napirenden van – mi más jutna az alkalmazottak eszébe?

– *Úgy tudom, leányvállalat, majd kft. lesz a teherfuvarozásból* – fordulok újra Makra Istvánhoz. – *Miért fél ettől a változástól?*

– Ha egy lányról kérdeznék, akkor azt mondom: előbb mutassanak egy képet róla. Utána majd elárulom a véleményemet.

Kisvártatva bevonul a vezetés, Szeri Istvánnal, a Tisza Volán igazgatójával az élen. A kép, amit a lányról, vagyis a vállalatról fest, a következőképpen néz ki. Adva volt egy szegedi átalakulási koncepció, rt.-formával, amit a

– Az ember csak nyel nagyokat és várja, hogy mi lesz – mondja amolyan minden mindegy-hangulatban Makra István tehergépkocsi-vezető. – Már most sincs nagyon munka, sok az állás, alánkvágnak a maszekok. A pénz egyre kevesebb, havi 11-12 ezer nettót viszek haza 200 óra után. Ha megszüntetik az ingyenes utazási lehetőséget, az újabb mínusz – mivel Ásotthalomról járok be. Ha meg adnak is valamit, biztos, hogy megadóztatják.

tulajdonos, a minisztérium nem fogadott el. Hanem kijelentette, nincs más választás, a koncessziós kerettörvényen belül társasággá kell átszervezni a Tisza Volánt. „Rákényszerítettek bennünket” – tömörít az igazgató.

A jövőben közszolgáltatási vállalat lesz a Volánból, csak a személyforgalommal foglalkozhat, a szállítmányozást le kell választani róla. Ennek módja, hogy a második fél évtől leányvállalat, majd 1993. január 1-jétől kft.-formában működik tovább. Mind a leányvállalat, mind a gazdasági társaság jogutódja a Tisza Volánnak, így a dolgozókat is megilletik a korábbi jogosítványok. Lesznek kollektív szerződések, életbe lép a végkielégítés intézménye. Arra

viszont senki sem vállalhat garanciát, hogy egy év múlva is ugyanitt dolgozik mind a kétszáz pilóta.

Az emberek egyre a végkielégítésre kérdeznak rá. Valamint arra, hogy akkor is átvesszik-e őket az új szervezetek, ha minden kötél szakad. Mígnem leesik a tantusz. Ez itt már nem a szocializmus. A jövőbeni munkahely ugyanis annak függvénye, hogy áll meg a piacon a leendő kft., ki tudja-e gazdálkodni az emberek bérét. Végkielégítés ide vagy oda, nem az a legfontosabb, hanem a munkahely.

– A kubikus, ha eltörik a lapátja, bemegey a boltba és vesz egy újat. De mi miből vegyünk teherautókat? Összetört szekerekkel hogy

vegyük föl a versenyt a piacon?

Válaszként Szeri István elmondja: a leányvállalatot 10 millió forint induló készpénzzel, 60 millió felértékelte vagyonnal, zero kintlévőséggel engedi el a Volán. A többi az ő dolga.

– A maszek 18 forintos fűtőolajjal közlekedik, mert nem ellenőrzi senki – morog odakint az udvaron Csonka Imre. – Mi 43 forintos dízelt használunk. Neki a felesége a titkárnő, nálunk egy apparátus könyvel. Hogy lehetünk akkor versenyképesek?

– Mi az a 10 millió forint, amit kapunk? A környezetvédelmi bírságra se lesz elég – szól oda hozzánk egy gépkocsivezető, majd beszáll az egyik csotrogány pilótafülkéjébe. És füstöt okádva kidöcög az udvarról.

(Tehette, mert neki tegnap még volt fuvarja.)

FEKETE KLÁRA

Két és fél éve húzódó engedélyeztetési ügy végére került pont a fenti értesítéssel: immár hivatalosan is olyan felsőoktatási intézménye van Szegednek, amely a magyar felsőoktatás rendszerébe illeszkedve önálló elnevezéssel, bármely más hazai diplomával egyenértékű oklevéllel bocsáthat ki menedzsereket. A Szegedi Élelmiszeripari Főiskola 1989 júliusában kezdeményezte az önálló szak indítását, azóta a menedzserképzés – szakirányként – már túl van az első éven. Mégpedig sikeres éven, hiszen idén ötszörös túljelentkezés van, így a helyek száma a tavalyi 35-ről 80-90-re bővíthetett.

Az önálló szak engedélyezése azt is jelenti, hogy olyan menedzserhallgatók hagyhatják el majd a főiskolát, akik munkajogilag is felsőfokú végzettségűnek minősülnek:

Felsőfokú állami menedzserdiplomát adhat a SZÉF

Idén ötszörös a túljelentkezés

„Az élelmiszeripari vállalkozó-menedzser szak alapítását és indítását – a Művelődési és Közköztatási Minisztérium egyetértésével – az előterjesztésben foglaltaknak megfelelően, üzemmérnök-képzés keretében, engedélyezem. (...) A képzés további megszervezéséhez a Kar vezetőinek és oktatóinak sok sikert, jó egészséget kívánok” Dr. Gyürk István főosztályvezető, FM.

nem „menedzser szakirányú specializációt”, hanem „vállalkozó menedzser” szakvégettséget szereznek. Nem elhanyagolható szempont, hogy a szak – az állami

felsőoktatás jellegéből fakadóan – nonprofit módon működik, vagyis a hallgatók számára ugyanolyan ingyenességgel, mint a többi főiskolai szak.

A hallgatók 4 éven keresztül külön tanterv szerint tanulnak és a felvételizőknek – még a mentességet élvezőknek is – speciális alkalmassági vizsgát kell teljesíteniük, amely egy pszichológusok által összeállított teszt sorozat megoldásából áll. Erre, mint megtudtuk, azért volt szükség, mert idén a felvételi mentességet élvező jelentkezők száma is nagyobb volt, mint a helyek száma.

Az előjelek alapján a SZÉF története talán legsikeresebb vállalkozásába kezdett: mint-hogy a különböző cégek, bankok ma „nagyítóval keresik” a nyelveket beszélő, marketing- és menedzserismeretekkel rendelkező, felkészült szakembereket, a szakon végző hallgatóknak nem kell munkanélküliségtől félniük.

PANEK JÓZSEF

Sarokba szorítva

Alkotmányjogi kiskaté 1.

1. Napjainkban igen nagy figyelem kíséri a köztársasági elnökkel szembeni parlamenti vitákat. Mi volt ennek a közvetlen kiváltó oka?

Antall József miniszterelnök (kormányfő) levelet intézett Göncz Árpád köztársasági elnökhöz (államfőhöz), s ebben azt kérte, mentse fel Gombár Csabát, a Magyar Rádió elnökét arra hivatkozva, hogy tiszttségben maradásuk „az államszervezet demokratikus működését súlyosan veszélyeztetné”. Göncz Árpád közölte, hogy nem menti fel a Rádió elnökét, mert felmentése „az államszervezet demokratikus működését súlyosan veszélyeztetné”.

2. Kikre terjed ki a köztársasági elnök kinevezési és felmentési hatásköre?

Az alkotmány szerint az államfő nevezi ki a minisztereket, államtitkárokat, köztársasági megbízottakat, külön törvényben meghatározott személy

vagy szervek javaslatára kinevezi és felmenti a Magyar Nemzeti Bank elnökét, alelnökét és az egyetemi tanárokat; megbízza és felmenti az egyetemek rektorait; kinevezi és előlépteti a tábornokokat; megerősíti tiszttségében a Magyar Tudományos Akadémia elnökét, illetve dönt mindazokban az ügyekben, amelyeket külön törvény utal a hatáskörébe. Ilyen külön törvény pl. az állampolgárságról szóló törvény, amely alapján a köztársasági elnök dönt a nem magyar állampolgár honosításáról, vagy a magyar állampolgársági köteleklből történő elbocsátásról, de ilyen a közszolgálati tájékoztatási eszközök (Magyar Rádió, Magyar Televízió, Magyar Távírat) vezetőinek kinevezési rendjéről szóló – s a kérdéses ügy miatt manapság sokszor hivatkozott – 1990. évi LVII. tv.

3. A felsorolt valamennyi kinevezés egyforma súlyú?

Formailag természetesen igen,

ám tartalmilag, gyakorlatilag nyilvánvalóan nem. A tudományok szakma tudja legjobban eldönteni, hogy ki alkalmas egyetemi tanárnak, az adott egyetem tudja megítélni, ki legmegfelelőbb első számú vezetőjének, azaz rektornak, ugyanígy a katonák tudják leginkább értékelni, ki alkalmas tábornoknak. – Ezek a kérdések elsősorban az adott szakma vagy intézmény ítéletére vannak bízva, alig van bennük „kormányzati felelősségi elem”. A köztársasági elnök itt valóban csupán automatikusan „aláír és pecsétel”. Aláírásával és pecsétjével azonban – közjogi méltósága tekintélyével – súlyt ad, presztízsét növeli az adott tisztségnek.

4. A többi kinevezés eltérő ezektől?

Igen, a felsoroltaktól jellegében, „szintjében” tér el pl. a miniszterek, államtitkárok – azaz a kormányzat „stábjához” tartozó

személyek – kinevezése. Ne felejtjük el, a kormányzás felelősségét a miniszterelnök viseli. A „felelős kormány” azt jelenti, hogy a kormány nincs az Országgyűlésnek alárendelve, nem utasítható, hanem önállóan cselekszik a Parlament által jóváhagyott kormányprogram keretei között, s ha attól eltér, elvileg felelősségre vonható. Természetesen a miniszterelnököknek meg kell adni azt a lehetőséget, hogy maga határozza meg azokat az általa politikailag és szakmailag egyaránt alkalmasnak tartott személyeket, akikkel vállalhassa a kormányzásból eredő feladatok teljesítését. Ebből nyilvánvaló, hogy a miniszterelnök erkölcsi – és elvileg jogi – kockázata, ha alkalmatlan minisztereket, államtitkárokat választ s nevezet ki az államfővel. A kinevezés tehát itt is gyakorlatilag automatikus.

Dr. Tóth Károly alkotmányjogász

Öböl

ÜNNEP. Ismert egy ósrégi zsidó átokszóltár, mely azt kívánja az ellenségek, hogy „ne legyenek öregjeid, ne legyenek ünnepeid”. Belátható, ha az átok valaminek a megfosztására irányul, az a valami értékes, sőt kitüntetetten fontos dolog, általában.

Beszélfjünk az ünnepről.

Egyszer egy családi ebéden az asztalunkhoz hívott pap arról beszélt, hogy minden találkozás ünnep, s a gyónás is az, mert előzménye a lakomának, a megszentelt találkozásnak. Tehát minden megterített asztal, sőt minden gondosan kavargatott leves is ünnep, ha tudja ezt a lélek.

Amiről most szölok, talán profán mása annak, ami emelkedett, én viszont csak innen tudom szemlélni a dolgot. Veszprémben az elmúlt héten fantasztikus ünnepet csaptak a hazai és nemzetközi kupában, valamint a magyar bajnokságban győztes férfi kézilabdázóknak. A főtéren egyenként szőlőtáttak dobogóra a csapat vezetőit, játékosait, segítőit, a polgármester pedig vidám sörözésre fizette be (természetesen a város pénzén) a több ezer boldog szurkolót, akik aztán hajnalig tartó utcabálon ünnepeltek tovább. A beszámolókból kitűnik, hogy a veszprémi polgárok olyan eseményt élhettek át, amellyel megerősíthették a városhoz tartozásukat.

Igen, kellene az ünnepek. Ha néhányan fanyalognának is azon, hogy épp most, amikor ezek kerülnek az utcára, amikor sokaknak nagyon nehéz élni és megélni, szóval az esetleges tiltakozások ellenére is, szerintem egy közösség előljáróinak - ha bíznak abban, hogy felfelé ível a pálya - tudniuk kell ünnepelni és ünnepeltetni mindazokért, akik megértik a közösen átélt boldogság, jókedv, és talán a remény üzenetét.

Úgy látom, hogy felfelé ível a pálya. Ezért is, és mert büszke vagyok a teljesítményükre, elmegyek csütörtök este a Forrásba a Papíront ünnepelni. Ugyanis a fönthebbi mondatok arról jutottak eszembe, hogy ma vettem kézbe a röplabdások éremosztó ünnepségére szóló meghívót.

Dlunkus Imre

A Merkantil Szegeden

A Merkantil Váltó- és Vagyonbefektető Bank Rt. mutatkozott be tegnap délután Szegeden abból az alkalomból, hogy a vidéki nagyvárosok közül elsőként itt alakítanak képviseletet. Egyszerre mindjárt kettőt, hiszen a bank dr. Kunos József ügyvédi irodája mellett a Lombard Kft.-vel is együtt kíván dolgozni.

A kisbank, pontosabban a szakosított pénzügyi kategóriába

tarto-zó 1,1 milliárdos alap-tőkéjű és 4,5 milliárdos mérleg-főösszegű Merkantil száz száze-lékban a Kereskedelmi és Hitel-bank tulajdona. Mint Kolossváry Ádám elnök vezérigazgatótól megtudtuk privatizációhoz kapcsolódó munkájuk során másodmagukkal ők vezénylik a Virág cukrászda, az Alabárdos étterem, a Tisza és a Royal szállók értékesítését.

Kárpótlás, új hivatalban

Új székházában tartott tegnap sajtótájékoztatót az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal elnöke. Végre megfelelő, az ügysző méltó helyre költözött a hivatal, ami munkájuk színvonalában is érződik majd – ígérte dr. Sepsey Tamás elnök. Bejelentette, hogy augusztusban kezdődnek a földárverések országsszerte.

(Tudóstitónk Budapestről je-lenti)

Az első kárpótlási törvény nyomán 830 ezren jelentkeztek. Eddig 50 ezer igényt bírált el a hivatal, melynek nyomán 1 milliárd forint értékű kárpótlási jegy átvételére nyílt lehetőség. A második „nagy menet” ezen a héten, június 7-én kezdődik, immár megújított nyomtatványokon, még mindig a vagyoni jellegű hajdanvolt károkkért. Az igénybejelentés ideje 120 nap. Jogvesztő a határidő, ám ha valaki egészségi vagy más, igazolható okból késlekedik, további hat hónapig pótolhatja mulasztását.

A harmadik kárpótlási törvény, melyet a közelmúltban szavazott meg az Országgyűlés, az életüktől és szabadságuktól politikai okból megfosztottak kárrendezésére szolgál. Ezt a törvényt még nem hirdették ki a hivatalos köz-lönyben. Ebben a hónapban ez is megtörténik, s akkor további jelentkezők rohamra várható. Amint a jövőendő nemzeti gon-dozottjainak kulturált fogadására is készülnek, bár a róluk szóló törvényt még tárgyalja a Parlament. Nem úgy a Nyugatról hazatért hadifoglyok nyugdíj-

emelését, amiben döntöttek már, megannyi új feladat elé állítva az elnök szerint is sokoldalúan képzett kárpótlókat.

A tájékoztató legfontosabb bejelentése volt, hogy augusztustól elkezdődik a kárpótlási jegyekkel megszerezhető termőföldek versenyárgyalásos kiadása. A föld-árveréseknek a tervek szerint jövő tavaszig le kell futniuk. Dr. Sepsey Tamás mindenkit megnyugtatót, lesz elég föld. A később, de még időben ébredőknek nem kell attól tartaniuk, hogy az érkezési sorrend szerint előtűrik járók elviszik a legjobb termőterületeket. Nem kizárt, sőt tanácsolható, hogy a gazdák szabadon szövetkezve, közösen licitáljanak egy-egy területért. Alighanem bőlcsebben teszik majd, mint a tegnap összesereglett – javarészt flaszterkoptató – zsumaliszták, akik a tiszteletükre rendezett próbaárverésen ahelyett, hogy lejjebb szorították volna a hivatal nyitóárait, az egekig licitáltak, egymást ugratva: hátha a hatóság aranylelőhelyeket ajánl fel nekik.

G. L. F.

KÖZÉLETI NAPLÓ

MA LENCSES ÉVA, a 22-es vá-lasztókerület képviselője fogadó-órát tart a Makkosházi Általános Iskolában (Ortutay u. 3.). Téma: játzószerek kihelyezése, parkren-dezés.

HOLNAP

AZ INGYENES SZÁMÍTÁS-TECHNIKA tanfolyam következ-ő

témája: A Star típusú nyomtatók használata. Előadás minden szerdán 17 órakor az MDF székházban (Római krt. 31.).

GYIMESI KÁLMÁN, a 10-es és DR. BEREKNÉ DR. PETRI ILDIKÓ, a 11-es számú vá-lasztókerület képviselője 17-18 óráig fogadóórát tart a városháza (Széchenyi tér 10.) 113-as helyiségében.